بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2018/HC-A/382
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:** [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް (ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު: C-0699/2010)
- **އިސްތިއުނާފު ޢައްދުވި ފަރާތް:** [illegible]، 4/298، [illegible] 627011/ އިންޑިއާ

- **ރަޖިސްޓްރީކުރުނު ތާރީޚު:** 27 ޞަފަރު 1440 / 07 ނޮވެމްބަރު 2018
- **ނިމުނު ތާރީޚު:** 26 ޛުލްޙިއްޖާ 1441 / 16 އޯގަސްޓް 2020

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ހުސައިން ޒަކަރިއްޔާ
ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ ހަމީދު
ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުއްރަޒާޤު އިބްރާހީމް

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- **ނަންބަރު:** 3354/Cv-C/2017
- **ނިންމި ތަން:** ސިވިލް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** [illegible] މައްސަލަ
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު:** 26 ނޮވެމްބަރު 2017
- **ނިމުނު ތާރީޚު:** 08 ޖުލައި 2018

- **ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:**

މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3354/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވާ ގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުކަމަށް ބުނެ އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި އޯޝަން ވަންޑަރ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް (ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު:C-0699/2010)ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތަކީ ނިޝީދާ އެކްސްޕޯރޓްސްއެވެ.

- **ތިރީކޯޓުގެ ނިންމުން:**

01- ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3354/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާއަކީ، އިންޑިޔާގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ [illegible] ނިޝީދާ އެކްސްޕޯރޓްސް އިން އޯޝަން ވަންޑަރ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް، [illegible] 06 (ހައެއް) [illegible] US$ 258,480.00 (ދުއިސައްތަ ފަންސާސްއަށްހާސް ހަތަރުސަތޭކަ އަށްޑިހަ ޑޮލަރު) [illegible]

[illegible] "[illegible]" [illegible] ނިޝީދާ އެކްސްޕޯރޓްސް [illegible] US$ 258,480.00 (ދުއިސައްތަ ފަންސާސްއަށްހާސް ހަތަރުސަތޭކަ އަށްޑިހަ ޑޮލަރު) [illegible]

މި ޝަރުޢީ ޤަޟިއްޔާ ދަޢުވާކުރާ ހައްޤަށް ތިބިފަރާތުގެ ތާރީޚުން 08 ޖުލައި 2018 އިން ފެށިގެން 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މިގޮތަށް (ނުވަތަ މި އަމުރަށް ދިވެހި ޤައުމީއިންސާފު ދިނުމަށް) ސިވިލް ކޯޓަށް ދަޢުވާއި ހުށަހަޅައި ހަވާލުކުރުމަށް ދަޢުވާލިބޭ އޯޑަރުން ހަރަޖަރަ ފުރަތަމަ ތިރިޖަހައިން އަންގައި،

މި މައްސަލާގައި ހިމެނޭ 06 (ހައެއް) އުޅަނދާ ގުޅިގެން ޤާނޫނު ނަންބަރު 8/2011 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަސްޓަމްސްގެ ޤާނޫނު)އާއި، އެ ޤާނޫނުން ބާރު ލިބިގެން ހަދާފައިވާ ގަވާއިދު ނަންބަރު 2011/R-41 "ކަސްޓަމްސްގެ އާންމު ގަވާއިދު" ގެ ދަށުން ދިވެހި ދައުލަތަށް ލިބެންޖެހޭ ނުލިބިވާ ފައިސާ ހޯދުމަށް ޤާނޫނީ ފިޔަވަޅު އެޅުމުގެ ބަދަލު ދިވެހި ދައުލަތަށް ލިބިގެންވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި، މިފައިސާގެ ދަނޑިން ޙުކުމްކޮށްދިނުމެވެ." މިފަދައިންނެވެ.

02- ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3354/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވާ ގޮތާ ސަބަބުވި އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުވާގޮތަށް ވެސް އެކުލެވޭ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ދިފާޢުގެ ފަރާތުން އަންނަނިވި 04 (ހަތަރެއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅައި އިސްތިއުނާފުކުރި ގޮތް ގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ސަރކިއުލަރުގެ ޤަވާޢިދުގައި ވާގޮތަށް ދައްކާފައިވެއެވެ. އެ ނުކުތާތަކަކީ؛

- **ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ:** އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓުން ހުކުމަކީ މައްސަލައާ ގުޅިގެން މައްސަލާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުގައި މައްސަލައިގެ ބަޔާންތަކާއިމެދު މައްސަލާއާއި ގުޅޭ ތަނަވަސްކަމެއް ތަކުރާ، އެކަށިގެންވާ މިންވަރަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައިނުވާ ކަމަށާއި، ސިވިލް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވާކަމަށް ޝަކުވާ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.
- **ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ:** އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓުން ހުކުމަކީ މައްސަލައިގައި، ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ސާބިތު ހުށަހެޅި ބަޔާނަކީ ހުކުމްގެ ބަދަލުގައި ހުއްދަ ނުވަތަ ދައުލަތާ ޤަބޫލުކުރެވިފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމަވާފައިވާކަމަށް ޝަކުވާ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

- **ތިންވަނަ ނުކުތާގައި:** އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުވާ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި މައްސަލައިގައި ދައުވާ ބާތިލުކުރުމަށް ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

- **ހަތަރުވަނަ ނުކުތާގައި:** އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުވާ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

03. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3354/Cv-C/2017 ދަޢުވާ ނިމިފައިވާ ގޮތް [illegible]

އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުކަމަށް ބުނެ އެ ދަޢުވާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ ހަމީދު އާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

3.1 [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible]، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3354/Cv-C/2017 [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 06 (ހައެއް) [illegible] [illegible] US$ 258,480.00 ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]) [illegible] މި [illegible]، [illegible]

ނުދައްކައިފުވުމުގެ ސަބަބުން ލިބުމުންދާ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހޯދުމަށް އެދި ނިސާފާ އެކްސްޕޯޓްސްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި މައްސަލައެކެވެ.

ނިސާފާ އެކްސްޕޯޓްސްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި މި މައްސަލާގައި ހިމެނޭ އެގްރީމެންޓުގެ އަގުގެ ގޮތުގައި ހޯދުމަށް އެދިފައިވާ US$ 258,480.00 (ދުއިސައްތަ ފަންސާސްއަށްހާސް ހަތަރުސަތޭކަ އަށްޑިހަ އެމެރިކާ ޑޮލަރު) ގެ އިތުރުން، އެގްޒެމްޕްލަރީ ޑެމޭޖަސްގެ ގޮތުގައި USD 87,240.00 (އަށްޑިހަ ހަތްހާސް ދުއިސައްތަ ސާޅީސް އެމެރިކާ ޑޮލަރު) އާއި، ޕިއުނިޓިވް ޑެމޭޖަސްގެ ގޮތުގައި، ފައިސާ ނުދައްކައި ހިނގަމުންދާ ކޮންމެ އަހަރަކަށް މި ދަޢުވާގައި ހިމެނޭ އެގްރީމެންޓުގެ އަގުގެ 10% (ދިހައެއް އިންސައްތަ) ގެ އިތުރުން، ވަކީލުގެ ފީއަށް ހަރަދުކުރައްވާ USD 5,000.00 (ފަސްހާސް އެމެރިކާ ޑޮލަރު) ހޯދުމަށް ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ދަޢުވާގައި އެދިފައި ވެއެވެ.

3.2. ދެވަނަ ކަމަކީ: ނިސާފާ އެކްސްޕޯޓްސްއިން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި އެ މައްސަލައާ ގުޅިގެން، ދަށުކޯޓުން ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ގޮތުން އޯޝަން ހަންޓަރު ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން އަންނަނިވި ކަންކަން ސިވިލް ކޯޓުގައި ވާހަކަދައްކަވައިފައެވެ:

- އެ ދަޢުވާގައި ބުނާފަދަ 06 އެގްރީމެންޓް ނިސާފާ އެކްސްޕޯޓްސްއިން އޯޝަން ހަންޓަރު ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާ ވެވިފައިނުވާ ކަމަށާއި، އަދި އެފަދަ އެއްބަސްވުމެއްވެސް ދެފަރާތުގެ ދޭތެރޭގައި ވެވިފައިނުވާކަމަށާއި،
- މި މައްސަލާގައި ސާބިތުވާ އެގްރީމެންޓުތަކަކީ، ރާއްޖޭގައި "ވެންގ ވެއިން" މެސެޖިންގ ކުރުމުގެ ބޭނުންކުރުމުން އެގްރީމެންޓުތަކެއް ކަމަށާއި، އެއީ، ކުންފުނީގެ ޑައިރެކްޓަރެއް ކަމަށްވާ ޗެން ވޭ ޗޭ (Tseng Wei Che) އާއި އޯޝަން ހަންޓަރު ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާ ދެމެދު 21 އޮގަސްޓު 2014 ވަނަ މެމޮރަންޑަމް އޮފް އަންޑަސްޓޭންޑިންގ (އެމް.އޯ.ޔޫ) އެއްގައި ސޮއިކުރެވިފައިވާ ކަމަށާއި، މި އެގްރީމެންޓުން ވަކިކުރެވިފައިވާ ކޮންމެ ބޭނުންކުރުމުން، އަދި އެއަށްފަހު ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ކަންކަން މި "އެމް.އޯ.ޔޫ" އާއި އެއްގޮތަށް ކަމަށާއި،

- އޯޝަން ހަންޓަރ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަކީ މި މުއާމަލާތުގައި 3 ވަނަ ފަރާތެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރި ފަރާތެއް ކަމަށާއި، ޗެން ވީ ޗޭ (Tseng Wei Che) އަކީ އެޖެންޓުގެ ދައުރު އަދާކުރި މީހާ ކަމަށާއި، އެޖެންޓާއި މި ދައުވާ ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ފަރާތްތަކުގައިވާ ނިސީދާ އެކްސްކްލޫސިވް އާ ދެމެދު މުއާމަލާތު ކުރެވިފައިވީނަމަވެސް، އެ ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި އޮތް ގުޅުމުގެ ބާވަތެއް، އަދި އޮތް ވިޔަފާރީގެ މަސްލަހަތާއި، އެއް ފަރާތުން އަނެއް ފަރާތަށް އަދާކުރަންޖެހޭ ޒިންމާއެއް ނޫނޭ ކަމަށާއި،

- އެންމެފަހުން، މާލީ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހޯދުމަށް، ނިސީދާ އެކްސްކްލޫސިވް އިން އޯޝަން ހަންޓަރ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުގެ މައްޗަށް ދައުވާ ކުރުމަކީ ވިޔަފާރީގެ މުއާމަލާތްތަކުގައި އެޖެންސީގެ މަފްހޫމު ހިމެނޭގޮތަށް ކުރެވޭނެ ކަމެއްކަމަށް ނުބެލެވޭނެކަމަށެވެ.

- ބަޔާންކުރެވިފައި ކަންކަން ފާހަގަކޮށް، އޯޝަން ހަންޓަރ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން [illegible] އެ ދައުވާއަށް އިންކާރުކުރަމެވެ.

3.3 ތިންވަނަ ސުވާލު: ސިވިލް ކޯޓުން ކޮށްފައިވާ މި މައްސަލައިގެ ޝަރުޢީ ބަޔާނުން، ނިސީދާ އެކްސްކްލޫސިވް އިން އޯޝަން ހަންޓަރ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް، މި މައްސަލާގައި [illegible] [illegible] އެ 06 (ހަޔެއް) އަހަރުދުވަހުގެ އަގަކީ US$ 258,480.00 (ދުއިސައްތަ ފަންސާސް އަށްހާސް ހަތަރުސަތޭކަ އައްސިހި އެމެރިކާ ޑޮލަރު) ކަމަށާއި، އަދި މި ފައިސާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި ފައިސާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުން [illegible] [illegible].

އަދި މި މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ [illegible] [illegible] "[illegible] [illegible]" [illegible].

3-4. [illegible] [illegible]: އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] ސީދާ ގޮތުން ހުށަހެޅި މައްސަލައާ ގުޅިގެން މައްސަލާގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތާއި މައްސަލައިގެ ޙަޤީޤަތްތަކާއިމެދު [illegible] ގޮތުން [illegible] ބަލައި، އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް [illegible] ނުލައި، ސީދާ ގޮތުން މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 ([illegible] [illegible] ޤާނޫނު)ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި [illegible] ސީދާ ގޮތުން [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސީދާ ގޮތުން ނިންމާފައިވާކަމީ،

މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (Tseng Wei Che) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 21 [illegible] 2014 ގައި [illegible] ވީ.އައި.އޭ ގެ [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވީ.އައި.އޭ އާއި [illegible] [illegible]

އަދި [illegible] [illegible] ސީދާ ގޮތުން ހުށަހެޅި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސީދާ ގޮތުން އެކަށީގެންވާ [illegible] [illegible] މައްސަލަ [illegible] [illegible]

ނުބެލެވޭކަމަށް ބުނެ އޯޝަން ހަންޓަރ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ފަރާތުން ހައިކޯޓުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު،

3.4.1. ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91 (ކޮންޓްރެކްޓުގެ ޤާނޫނު) އަށާއި އަދި އެ ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ އުސޫލުތަކާއި ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު، ޤާނޫނު އެހެން ގޮތަކަށް ކަނޑައަޅާނަމަ، ކޮންޓްރެކްޓަކީ ވަކި ގޮތަކަށް އޮތުން ޤާނޫނު ލާޒިމުކުރާ އެއްޗެއްނޫންކަމާއި،[1] ހަމަވެސް ކޮންޓްރެކްޓާބެހޭ ޤާނޫނުގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، ޤާނޫނީ ގޮތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[2] އަދި [illegible].[3]

އަދި [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ނަންބަރު 2008/SC-A/13 ޤަޟިއްޔާގައި[4] ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.

މި މައްސަލާގައި ކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު، މި މައްސަލާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] އޯޝަން ހަންޓަރ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި އެ [illegible] [illegible] މައްޗަށް [illegible] [illegible] [illegible] އޯޝަން

---

[1] ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91 (ކޮންޓްރެކްޓުގެ ޤާނޫނު) ގެ 4 ވަނަ މާއްދާ ބައްލަވާށެވެ!

[2] ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91 (ކޮންޓްރެކްޓުގެ ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާ އާއި 6 ވަނަ މާއްދާ ބައްލަވާށެވެ!

[3] ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91 (ކޮންޓްރެކްޓުގެ ޤާނޫނު) ގެ 8 ވަނަ މާއްދާ ބައްލަވާށެވެ!

[4] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ނަންބަރު 2008/SC-A/13 ޤަޟިއްޔާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 5 ގެ (ހ) ބައްލަވާށެވެ!

ބަނދަރު ފްރެގްމަންޓް ވިދިޖެހެން އިންޓަރނޭޝަނަލް އެއްބަސްވުމާއި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އިންޓަރނޭޝަނަލް އެއްބަސްވުންތަކާއި ގުޅޭ ހިންގުމަށް، މުހިއްމު ކަންތައްތަކެއް ކުރެވޭނެ ހިންގުމަށް ޤަވާޢިދުތަކުގެ އިތުރުން މި ޤާނޫނުގައި ހިމެނޭ ދިވެހި ކަނޑުގައި ބޭނުންކުރާ އުޅަނދުފަހަރު، މި އުޅަނދުފަހަރުގެ ނިޝާން އެޅުވުމާއި ބެހޭ ކަންތައްތައް ހިނގާނެ ގޮތް ބަޔާންކޮށްފައިވާނެއެވެ.

3.4.2 އަދި މި އުޅަނދުފަހަރުގެ ބަޔާން ދިފާޢުކުރާގޮތުގެ ބަޔާން ނިޝާނާއި އެއްބަސްވުންތަކާއި ވިޔަފާރި ކަމަށާއި، މި އުޅަނދުތަކުގެ ނިޝާން އެއްބަސްވުންތަކާއި އެކަށައެޅުމާއި ގުޅޭގޮތުން ވިދިޖެހޭ ބަނދަރު ފްރެގްމަންޓް ވިދިޖެހޭ ފަރާތް ނުވާކަމަށް އެކަށައެޅުމާއި ގުޅޭ ބަނދަރު ފްރެގްމަންޓް ވިދިޖެހޭ ބަޔާން ހިމެނޭނެއެވެ، މި އުޅަނދުތަކުގެ ގޮތުގައިވާ ޤާނޫނީ ހިންގުމަކީ ހިނގާނެގޮތް ދިރާސާކުރެވޭ މި ޚިދުމަތްތަކުގެ ސިޔާސަތު ކަނޑައެޅުމަށް ޤަވާޢިދު އިންޓަރނޭޝަނަލް އެއްބަސްވުމާއި ގުޅިގެން، އަދި ފޯނުގެ ވަގުތު ވިޔަފާރިކުރާ މުއައްސަސާތަކުގެ ވިޔަފާރިއާއި ގުޅޭ އެއްބަސްވުމާއި ނިޝާން އެޅުވުމުގެ ހިންގުމަށް ނޫން އަދި އުޅަނދުތަކުގެ ބަޔާން ބަނދަރު ފްރެގްމަންޓް ވިދިޖެހޭ ފަރާތް ކަމުގައިވާ ހުއްދައެއް ނެތި ކަނޑުގެ ސިޔާސަތު ކަނޑައެޅުމާއި އަދި ދިރާސާކުރުމުގެ ހިންގުމަށް ބޭނުންކުރެވިދާނެއެވެ.

3.4.3 އަދި މި އުޅަނދުތަކަކީ ޤާނޫނީ ގޮތުގައި ދިރާސާކުރެވިފައިވާ، ޗެން ވީ ޗޭ (Tseng Wei Che) އާއި ގުޅުންހުރި ގޮތުގައި ވިޔަފާރިކުރާ އުޅަނދުތަކުގެ ބަނދަރު ފްރެގްމަންޓް ވިދިޖެހޭ ފަރާތެއް ކަމުގައި އުޅަނދުތަކާއި ގުޅޭ ވިޔަފާރިކުރާ މީހުންނެވެ، އަދި މި އުޅަނދުފަހަރު ޙަވާލުކުރެވިފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން، ޗެން ވީ ޗޭ (Tseng Wei Che) އާއި ގުޅޭ ބަނދަރު ފްރެގްމަންޓް ވިދިޖެހޭ ދުވަސް 21 އޮކްޓޫބަރު 2014 ގައި އެމް.ވީ.ޓީ.ޑީ އެއްގައި ސިޔާސަތުގައިވާ ހިނގާފައިވާ، އަދި ނިޝާން އެއްބަސްވުމާއި ގުޅިގެން ބަނދަރު ފްރެގްމަންޓް ވިދިޖެހޭ ދުވަސް މި އުޅަނދުތަކުގެ ގޮތުގައި ހިމެނޭ ބަޔާން ކަނޑައެޅިފައިވާ ސަރަޙައްދު ނުކުރެވޭނެއެވެ، އަދި މި އުޅަނދުތަކުގެ ޙަވާލުކުރެވިފައިވާ، ބަނދަރު ފްރެގްމަންޓް ވިދިޖެހޭ މި އުޅަނދުތަކުގެ ވިޔަފާރިއަށް ވުރެން ވިސްނުން، އެ އުޅަނދުފަހަރު އުޅަނދުފަހަރުގެ ދަށުން ކަނޑުގެ ހިސާބުގައި ވިސްނުން ބޭނުންކުރެވޭނެ، އަދި މި އުޅަނދުފަހަރު ގޮތުގައި މި ދިރާސާކުރުމުގެ ޤާނޫނީ އެއްގޮތަށް ޙަވާލުކުރެވިފައިވާ އެ އުޅަނދުފަހަރުގެ އެއް ތަރުތީބުކުރެވުން

ޢަމްދު އިޚްތިޔާރުން އޯޝަން ހަންޓަރ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް [illegible] [illegible] [illegible] ސަރަހައްދުގައި ނުޖެހޭކަމެވެ.

3.4.4. އަދި [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިންވޮއިސްތަކާއި އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިކަންކަމުގެ މައްޗަށް ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލަ ނިންމާފައިވާތީ [illegible] ނުޖެހޭކަމަށް [illegible] އޯޝަން ހަންޓަރ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ހައިކޯޓުގައި ވާހަކަ ދައްކާފައިވާއިރު،

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިންވޮއިސްތަކާއި އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އޯޝަން ހަންޓަރ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible] [illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިންވޮއިސްތަކާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],[5] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އޯޝަން ހަންޓަރ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ [illegible]، އޯޝަން ހަންޓަރ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އޯޝަން ހަންޓަރ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ "[illegible] [illegible] [illegible]" ގެ [illegible] [illegible] 03 ގެ (ހ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އޯޝަން ހަންޓަރ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[5] އޯޝަން ހަންޓަރ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް [illegible] "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]-1" ގެ 3.1 އާއި 3.2 އަދި [illegible] [illegible] 3 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible] [illegible] 3) [illegible]!

އަގަށްވުރެ ކުޑަ އަގެއް ހިފާނެކަމަށްވެސް، މީހާ ވިއްކުމުން ފަރާތުން އެއްބަސްވުމުގައިވާ އަގު ޖަހާ ޤަވާޢިދުގައި އެކްސްޕޯޓް އިންވޮއިސްތަކުގައި ސާފުކޮށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން އެނގެއެވެ.

3.5 ފަސްވަނަ ނުކުތާ: އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ނިސްބަތާ އެކްސްޕޯޓް ގެ ފަރާތުން ސީފުޑް

ކޯޓުން ހުކުމް ކުރުމުގައި، ދަޢުވާލިބުނު ޕާރޓީން ހުށަހެޅި ރެކޯޑުތަކާއި ފަރާތްތަކުގެ ފަރާތުން ސާބިތު ހުކުމްގެ ކޯޓުގައި ހުކުމް ހުށަހެޅި ބިޑުއަށް ޚިޔާލް ނުކުމި، ދަށު ސްޓޭޓްމަންޓް ސީފުޑް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނާ ޕާރޓީން ހުށަހެޅި ރެކޯޑުތަކާއި ފަރާތުން ހުކުމް އިސްތިއުނާފު ނުކުތާގެ މައްޗަށް ބަލައިގެން އިންސާފު ކުރުމަށް ބަލައިލާ ކުރެވިފައިވާކަމާ؛

3.5.1 ކަސްޓަމްސްގެ ފަރާތުން ސާބިތުކުރުން ހުކުމްކުރީ ބަޔާނެއް، ޤާނޫނު ހުއްދަކުރާ އޮތްދުވަހު ހުކުމްގައި ދަލީލެއް ހުކުމްކުރެވޭ ފުރުސަތު ސާބިތުވާގޮތުގެ ފަރާތުން ކަސްޓަމްސްއިން ފާހަގަކުރެވުނުގޮތުން ހުށަހެޅުމެއް، އަދި ކަސްޓަމްސް ބެލުމުގައި ކަސްޓަމްސް ދަރަޖައިގެ އިސްތިއުނާފު ކުރުމާބެހޭ ސާބިތު ކުރެވޭ ފެންވަރުގެ އިސްބާތު ކުރެވިފައިވާތީއާއި ދައުލަތާއި ދިމާއަށް 2010/SC-A/02 ގެ ސްޕްރީމްކޯޓުގެ ނަންބަރު ފާސްކުރެވިފައިވާ ކަންކަމުން އެނގެން އެއްގޮތަށް، ކަސްޓަމްސްގެ ފަރާތުން ސާބިތުކުރަން ހުކުމް ކުރާ ބަޔާނެއްގައި ހުކުމްކުރުމުގެ އިތުރުން އިސްބާތުގެ ގޮތުން ދެވުނު ނަތީޖާ ކަނޑައެޅިފައިވާކަން އެނގެއެވެ.

ނަމަވެސް، ކަސްޓަމްސް ހުކުމްކުރާ ބަޔާނެއްގައި ދަލީލުތަކުގެ ގޮތުން މައްސަލައާ ގުޅުންހުރި ކަން ބަޔާންކުރިއިރު، އެ ބަޔާ ހުކުމްކުރީ ސާބިތުކޮށްދެވޭ ކަންކަމުގެ ތެރޭގައިކަން މައްސަލަ ތަކާ ފެނިގެންދާތީއާ ގުޅޭގޮތުން ޝަރީޢަތުގެ ކަން ބަޔާންކުރުމަށް ބަޔާން، އަދި ޝަރީޢަތުން ބަލައިގަނެވުނު ބަޔާނާއި ބޭސިކްލީ ތަކުގެ ބަޔާނެއް، އެ މައްސަލަ ގޮތް ފާހަގަކުރެވޭ ކަމަށްއިސްތިއުނާފު ކުރެވޭނެއެވެ. އަދި، ފާހަގަކުރެވޭ ބެލެނިވެރި ނިޔާ ފެނިގެންދެއެވެ.

ނަމަވެސް، ފާހަގަކުރެވޭ ބެލެނިވެރި މި ނިޔާގަ ދެމީ މައްސަލަ ނިންމާ، ޝަރީޢަތުން ކަސްޓަމްސްގެ ފަރާތުން ހުކުމްކުރާ ބަޔާނެއްގައި ދަލީލުތަކުގެ ދަލީލުގެ ގޮތުން ޝަރީޢަތުން ބަލައިގަނެވުނު ނަތީޖާ ބަޔާ ހުކުމްކުރަ، ހުކުމް ކޮށް ފާސްކުރުމުގެ ބަޔާނެއް ދިނުމުގެ، ކަމަކަށް އެގޮތުން ނިންމުމުގެ ޖާގަ ނުދޭ، އެ މައްސަލައެއްގެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ މިކޯޓުގައި ފާހަގަކުރަންޖެހޭނެއެވެ. އަދި އެ ސަބަބަކީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކުން ބަލާއިރު، އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްކަމުގައިވެސް ވާންޖެހޭނެއެވެ. މިކަންކަން މިފަދައިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/HC-A/192 ޤަޟިއްޔާގެ[6] އިތުރުން، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/HC-A/145 ޤަޟިއްޔާގައިވެސް[7] ކަނޑައަޅާފައިވާކަން އެނގެއެވެ.

3.5.2 އޯޝަން ހަންޓަރ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ޝަފަހީ ހެކިންގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައިވަނީ، ހ. [illegible] ކޮމްޕެނީގެ [illegible] ޝަރީފް އާއި، ށ. [illegible]، ނ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ބ. [illegible] [illegible] [illegible] (ދ. [illegible]، [illegible]) އެވެ.[8] މި ހެކިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]؛

- އޯޝަން ހަންޓަރ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ނިއުސީފުޑް އެކްސްޕޯޓްސްއަށް އެއްވެސް ފައިސާއެއް ދައްކަން ނުޖެހޭކަން.

- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

- ނިއުސީފުޑް އެކްސްޕޯޓްސްއިން [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

3.5.3 އޯޝަން ހަންޓަރ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި، [illegible] ހެކިން ސިވިލް ކޯޓުން ޝަރީޢަތަށް [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، ސިވިލް ކޯޓުގައި [illegible] ނިއުސީފުޑް އެކްސްޕޯޓްސް އާއި [illegible] އޯޝަން ހަންޓަރ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް [illegible]، މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި އެ [illegible]

---

[6] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/HC-A/192 ޤަޟިއްޔާގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ނުކުތާތަކުގެ 3 ގެ (ނ) ބައްލަވާލެއްވުމަށް!

[7] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/HC-A/145 ޤަޟިއްޔާގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ނުކުތާތަކުގެ 3.4 ([illegible]) ބައްލަވާލެއްވުމަށް!

[8] އޯޝަން ހަންޓަރ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް [illegible] 15 މާރިޗު 2018 ގެ "[illegible]" ބައްލަވާލެއްވުމަށް!

އަގުތަކާއި، އެ އަގުތަކަށް [illegible]

[illegible] ސަބަބުން [illegible]

އެސަބަބަށްޓަކައިކަން، ސިވިލް ކޯޓުން މި މައްސަލަ [illegible] (ށ) [illegible] އެނގެއެވެ.

3 [illegible]

[illegible] ސިވިލް ކޯޓުން [illegible]

[illegible]

[illegible] ސިވިލް ކޯޓުން [illegible]

3.6. [illegible] ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] (7.3 [illegible]) [illegible]

3.6.1. [illegible] ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] 8.3.3 [illegible]

8.3.6 ގެ ނިޔަލަށް ހުރި ނުކުތާތަކުގައި ބަޔާންކޮށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމަކީ އޯސަން ހަންޓަރ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓުގައި މިފަދައިން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކެއްކަން، އޯސަން ހަންޓަރ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން މި މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ބަޔާންތަކާއި ލިޔުންތަކުން އެނގެންނެތެވެ.

3.6.2 އިސްތިއުނާފީ މި ނުކުތާއާ ގުޅޭގޮތުން، އޯސަން ހަންޓަރ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަމަކީ، އެކަންކަން އެފަދައިން ދަށު ކޯޓުގައި ފާހަގަކުރުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކާއި [illegible]، މައްސަލައިގެ އިސްތިއުނާފު މަރުޙަލާގައި [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] ސަބަބެއް ފެންނާކަށް ނެތެވެ. [illegible]، [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ބަލައިގެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[9]

3.6.3 އަދި އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެކަންކަމަކީ، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

3.6.4 އިސްތިއުނާފު ފޯމުގެ 7.3 ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، އިސްތިއުނާފީ މި ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި އިސްތިއުނާފު ފޯމުގެ 8.3.7 އާއި 8.3.8 އަދި 8.3.9 ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] ދައުވާ ސާބިތުކުރުން އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible] [illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[9] މި އުސޫލު [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/HC-A/379 ޤަޟިއްޔާގެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގެ 3 ގެ (ނ) ގައި މިފަދައިން ކަނޑައަޅުއްވާފައެވެ.

3.4.4 ގައި ނިޒާމުގެ މި މައްސަލައާ ގުޅޭ ކަނޑައަޅާފައިވާ ޤަވާޢިދުތަކުގެ މައްޗަށް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޢަމަލުކުރަމުން

ގެންދާ ޢަމަލުތަކުގެ ސަބަބުން، އިޖުރާއަށް އެ ނުކުތާގެ މައްޗަށް ބަލައި ޖަވާބުދާރީވުމަށް ބޭނުންވެއެވެ.

3.7 ހަތްވަނަ ނުކުތާ: އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ދަޢުވާގެ

ސިފަގައި އުޖޫރައިންވާ ކަމެއްގެ މައްޗަށް ބަލައި، ސިވިލް ކޯޓުން ބުނާ ކަނޑައެޅިފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއަށް

ބަލާއިރު، އަންނަނިވި ކަންކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ؛

3.7.1 އިސްތިއުނާފީ މި ނުކުތާގެ ތަފްޞީލުގައި ބުނެފައިވަނީ ހަރަކާތް ދިވެހިރާއްޖޭގެ

ޤާނޫނު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ފާހަގަކޮށްފައިވާ، ނިޒާމާ އިސްތިޢުނާފުގެ ޤާނޫނު

ސިވިލް ކޯޓުން ހުކުމް މައްސަލާގައި ހުކުމްކުރުމުން، އެދެއްވުނު ބަޔާން އިސްތިއުނާފުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ

އަދި ތަރާ ސަބަބަކާ އަދި ޤަރާރުން ސަބަބުތަކުގެ ކަނޑައަޅައިދޭ ހަތަރުވަނަ ފަހުން ސިވިލް ކޯޓަށް

ހުކުމްކުރުން، އެގައި ބައްލަވާފައިވާ އަދި ބައްލަވާ ބަލައި، އުފެދުނު ބަޔާން ހުށަހެޅިފައި ކަނޑައަޅާ

ސަރުކާރުން ހުކުމްތަކާ، އެ އުފެދުނު ޤަރާރު ފަހަރަކު ކަނޑައެޅި ހުކުމެއް ކަމުގައި ސިވިލް

ކޯޓުން ފާހަގަ، ދިވެހި ދައުލަތުން ހިންގުން ޤާނޫނު ހުކުމުން ގޮތުގައި އުޅުމުގެ ދައުލަތުން ހިނގާނެ

ކަމެއްކަމުން ސިވިލް ކޯޓުން ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް، ނިސްބަތް އިސްތިއުނާފުގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓުން

ހުކުމް ދައުލަތުގެ ސިޔާސަތު އުފެދިފައިވާ ކަމުގެ މައްޗަށް ކަނޑައަޅާ ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް ބޭނުން ފާހަގަކުރި

ކަންކަން ކަން އެނގެއެވެ.

3.7.2 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤަވާޢިދު ކޯޓުތަކުން ހުކުމް މަދަނީ ދައުލަތުން ފައިސާ ކުރުމުގައި އަމަލު

ކުރުމުން ގޮސްފައިވާ ގޮތަކީ ހުކުމްފައިވާ ދައުލަތުގައި އުފެދިފައިވާ ކަނޑައެޅިކަމަކީ ކޯޓު ސިޔާސަތު ކަނޑައެޅިގެން

ކުރުގައިވާނަމަ އެގޮތުގެ މަގުން އުފެދިފައިވާ އެކަނޑައެޅިކަމުގެ މައްސަލަ ބުނެވޭ ކުރެވޭނެ. ހަމަ އެހެންމެ ދައުލަތުގައި

އުފެދިފައިވާ ކަނޑައަޅަމުން ކޯޓުން ސިޔާސަތުތަކާ ކަނޑައެޅިގެން ކުރުމުގައި ވެރިޔާއަށް، ދައުލަތުގައި އުފެދިފައިވާ ގޮތުން ބުނެވޭ

ކުރުވުން ނިސްބަތުން ނުވަތަ އެކަންކަން ސިޔާސަތުތަކުން ބުނެވޭ ކުރެވޭނެ. މި ޤާނޫނު އެކުލެވޭ ދިވެހިރާއްޖޭގެ

ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/HC-A/66 ޤަޟިއްޔާއި[10] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2008/HC-A/296 ގައި[11] ކަނޑައަޅައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

3.7.3. ނަމަވެސް، އިސްވެދިޔަ ޢާއްމު އުސޫލުން އިސްތިސްނާކުރެވޭ ޙާލަތްތައް އުފެދެންވާއި، އެހެން ޙުކުމްތަކުގައި، ދައުލަތުގެ ސިޔާސަތުގައި ހިމެނިފައިވިނަމަވެސް، ޝަރީޢަތުގެ މަޤާޞިދުގައި ދުރުކޮށްފައިވާ ދަޢުވާ ފާހަގަކޮށްފައިވާ ޝަރީޢަތުން ހުކުމްތަކާ ކަންކަމުގެ މައްސަލަ ބިނާކޮށް، އެކަމުގައި ގޮތްކަނޑައަޅައިދީފައިވާ ޝަރީޢަތުން ފުރިހަމަކޮށް، އެކަން އެގޮތުން ކުރިޔަށްގެންދާ ސަބަބު ނުވަތަ މަސްލަހަތު ބައްލަވާފައިވާ ޤާނޫނީ އުސޫލުތައް ގޮތުގައި ކަނޑައެޅިދާނެކަން އެނގެއެވެ. މިކަންކަން މިފަދައިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/HC-A/47 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައެޅިފައިވެއެވެ.[12] އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/HC-A/257 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ކަންކަމުގެ މައްސަލަ ބަޔާންކޮށް،[13] 3.7.2 ވަނަ ނުކުތާގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ އާއްމު އުސޫލުން އިސްތިސްނާކުރެވޭ ޙާލަތްތަކުގެ އިސްތިސްނާތަކެއް އެނގެއެވެ.

3.7.4. އިސްތިއުނާފަށް މި ނުކުތާގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ގޮތުގެ މައްސަލަ ބަލާއިރު، ސިވިލް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވަނީ، މި މައްސަލާގައި ހިނގާ އިޢުތިރާފުވެފައިވާ ގޮތް "ގޭގެ ޕްލޮޓުތަކަށް" ޝަރުޢީ ހައްޤުތަކެއް ހިމެނޭގޮތުން ސަރުކާރުން ހުށަހަޅައިދީ، ހުށަހެޅުމާއިއެކު މި އިޢުތިރާފުވެފައިވާ ގޮތުގެ ބަޔާން އެގޮތަށް ކަނޑައެޅިފައިވަނީ ދަށު ޝަރީޢަތުން ހިނގަމުންދިޔަ ޝަރީޢަތުގެ ފައިސަލާކުރިއިރު ފުރުސަތު ދެވިފައިވާތީ، އެކަން ބަދަލުވެގެން ނޫނީ އެއްވެސް ބައެއް ވެފައިނުވާތީ، އެކަން ބަލައި އަދާކުރާ ކުރިން ފާހަގަ ކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ ދަށުން ދިވެހި ދައުލަތުގެ ތަޢާރަފުކޮށްފައިވާކަމެވެ. އަދި އެކަން އެގޮތަށް ކަނޑައެޅި ސަބަބާއި އެކަމުން ހިމާޔަތްކުރަން ބޭނުންކުރާ ދައުލަތުގެ މަސްލަހަތު ޝަރީޢަތުގެ ނިންމުމުގެ ތަޢާރަފުކުރުމުން ނުކުތާތަކުގެ 3 ގެ (ހ) ގައި ސާފުކޮށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ފަދައިން، މިއީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ނިންމާފައިވާ

---

[10] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/HC-A/66 ޤަޟިއްޔާގެ ފައިސަލާކުރުމުން ނުކުތާތަކުގެ (ހ) ބައްލަވާށެވެ!

[11] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2008/HC-A/296 ޤަޟިއްޔާގެ ފައިސަލާކުރުމުން ނުކުތާތަކުގެ (ށ) ބައްލަވާށެވެ!

[12] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/HC-A/47 ޤަޟިއްޔާގެ ފައިސަލާކުރުމުން ނުކުތާތަކުގެ 3 ގެ (ހ) ބައްލަވާށެވެ!

[13] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/HC-A/257 ޤަޟިއްޔާގެ ފައިސަލާކުރުމުން ނުކުތާތަކުގެ 5 ގެ (ހ) ބައްލަވާށެވެ!

ފައިސަލާތަކުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ސިވިލް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައި ކަނޑައަޅުއްވިކަން އެނގެއެވެ.

3.8. މައްސަލަ ކަމަކީ، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވިދިޔަ ކަންކަން އެފަދައިން ހުރުމުން، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3354/Cv-C/2017 ފައިސަލާގައި ކޮށްފައިވާ ޙުކުމަށް ބަދަލުގެންނަންޖެހޭފަދަ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ސަބަބެއްވެސް އޮތްކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ނުދެކެމެވެ.

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހަ، އިސްވެދިޔަ ސަބަބުތަކަށް އެފަދައިން ހުރުމުން، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3354/Cv-C/2017 ފައިސަލާގައި ކޮށްފައިވާ ޙުކުމް ތާއީދުކޮށް މިމައްސަލަ މި ކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާގުން ޙުކުމް ކުރީމެވެ.